

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه آزاد اسلامی

واحد تهران مرکزی

دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد (M.A)

گرایش: مدیریت ورزشی

عنوان: بررسی و معرفی شاخص های استعدادیابی در ورزشهای رزمی از دیدگاه مربیان و

رؤسای هیأتها و ارائه الگو

استاد راهنما:

دکتر مهدی کهندل

استاد مشاور:

دکتر فریده اشرف گنجویی

پژوهشگر:

محمد نوحی

تابستان ۱۳۹۰

ISLAMIC AZAD UNIVERSITY

Central Tehran Branch

Faculty of Physical Education and Sports Scienc

“M.A” Thesis

On Sport Management

Subject:

Analyze and introduction to talent identification indexes of martial arts in the view of coaches, head provinces and provide models

Advisor:

Dr. Mahdi Kohandel

Consulting Advisor:

Dr. Farideh Ashraf Ganjouei

By:

Mohammad Nouhi

Autumn 2011

تقدیر و تشکر

"من لم یشکر المخلوق لم یشکر الخالق"

با نهایت سپاس و قدردانی از

جناب آقای " دکتر مهدی کهندل "

که برایشان آرزوی تنی سالم در دنیا و خیر آخرت را از پروردگار مسئلت می نمایم.

مراتب سپاس و قدردانی خود را به استاد بزرگوار " دکتر فریده اشرف گنجویی " تقدیم

می دارم که در همه حال راهنمایی های دقیق ایشان

روشنگر راهم بوده است.

از اساتید محترم داورى دکتر محمد رضا اسماعیلی و دکتر محمد علی آذربایجانی به جهت

راهنماییها و پیشنهادات سازنده شان کمال تشکر را دارم.

همچنین مراتب سپاس و قدردانی خود را از

کلیه کسانی که به نحوی در طی اجرای این تحقیق ما را یاری

رسانده اند ابراز می دارم.

تقدیم به :-

پدر، مادر و همسر م که اسوه های پایداری و از

خود گذشتگی در زندگی من بوده اند.

فهرست مطالب

عنا	صفحه
فهرست مطالب	و
فهرست جداول	ی
فهرست نمودار	ک
فهرست چکیده	۱
فصل اول: کلیات طرح	۲
۱-۱: مقدمه	۳
۲-۱: بیان مسئله	۵
۳-۱: ضرورت و اهمیت تحقیق	۸
۴-۱: اهداف تحقیق	۱۱
۵-۱: سنوالات و متغیرهای تحقیق	۱۲
۶-۱: پیش فرض تحقیق	۱۲
۷-۱: محدودیت های تحقیق	۱۲
۸-۱: تعاریف واژه ها و اصطلاحات	۱۳
۱-۸-۱: تعاریف مفهومی اصطلاحات	۱۳
۲-۸-۱: تعاریف عملیاتی اصطلاحات	۱۴
فصل دوم: مطالعات نظری	۱۶
۱-۲: مقدمه	۱۷
۲-۲: مبانی نظری	۱۷
۱-۲-۲: تاریخچه ورزشهای رزمی	۱۸
۲-۲-۲: تفاوتهای فردی	۲۰
۳-۲-۲: توانایی های حرکتی	۲۱

- ۲-۲-۴: توانایی حرکتی عمومی و آموزش پذیری حرکتی ۲۳
- ۲-۲-۵: روش‌های مطالعه تشخیصی توانایی‌های موجود در مهارت ۲۴
- ۲-۲-۶: پیش‌بینی و گزینش ۲۵
- ۲-۲-۷: گزینش افراد براساس عملکرد اوایل تمرین ۲۶
- ۲-۲-۸: رابطه بین تبحر اولیه و تبحر نهایی ۲۶
- ۲-۲-۹: استعدادیابی در ورزش ۲۸
- ۲-۲-۹-۱: نقش وراثت و محیط در استعدادیابی ۲۹
- ۲-۲-۹-۲: سن و استعدادیابی ۳۱
- ۲-۲-۹-۳: ملاک‌ها و معیارهای استعدادیابی ۳۱
- ۲-۲-۱۰-۱: ویژگی‌های آنتروپومتریکی ۳۵
- ۲-۲-۱۰-۱-۱: بررسی علم پیکرسنجی ۳۵
- ۲-۲-۱۰-۲: کاربرد پیکرسنجی در علوم ورزشی ۳۶
- ۲-۲-۱۰-۳: تکنیک‌های پیکرسنجی در ورزش ۳۶
- ۲-۲-۱۰-۴: رابطه بین ترکیبات بدن و عملکردهای ورزشی ۳۷
- ۲-۲-۱۰-۵: اهمیت شناسایی اندازه‌های بدن ۳۸
- ۲-۲-۱۰-۶: ارتباط متغیرهای پیکرسنجی و ترکیب بدن ۳۸
- ۲-۲-۱۱: ویژگی‌های فیزیولوژیکی ۳۸
- ۲-۲-۱۱-۱: ضربان در زمان استراحت ۳۹
- ۲-۲-۱۱-۲: فشار خون ۳۹
- ۲-۲-۱۲: فرایند استعدادیابی در جهان ۳۹
- ۲-۲-۱۲-۱: آلمان شرقی ۴۰
- ۲-۲-۱۲-۲: شوروی (سابق) ۴۲
- ۲-۲-۱۲-۳: استرالیا ۴۳
- ۲-۲-۱۲-۴: چین ۴۵
- ۲-۲-۱۲-۵: رومانی ۴۶
- ۲-۲-۱۲-۶: ایالات متحده آمریکا ۴۷

۴۸	مالزی : ۷-۱۲-۲-۲
۴۸	تحقیقات انجام شده تا کنون : ۳-۲
۴۸	تحقیقات انجام شده در داخل کشور : ۱-۳-۲
۵۵	تحقیقات انجام شده در خارج از کشور : ۲-۳-۲
۵۹	فصل سوم: روش شناسی تحقیق
۶۰	۱-۳ : مقدمه
۶۰	۲-۳ : روش تحقیق
۶۰	۳-۳ : جامعه و نمونه آماری
۶۱	۴-۳ : ابزار و روش جمع آوری اطلاعات
۶۲	۵-۳ : روش آماری
۶۳	فصل چهارم: تجزیه و تحلیل یافته‌های تحقیق
۶۴	۱-۴ : مقدمه
۶۴	۲-۴ : یافته‌های تحقیق
۶۴	۱-۲-۴ : توصیف ویژگی‌های مربیان و روسای هیئت‌های کشور
۶۵	۲-۲-۴ : وضعیت کنونی استعدادیابی در ایران
۶۷	۳-۲-۴ : نظرات مربیان و روسای هیئت‌ها در مورد شاخصهای استعدادیابی
۶۸	۱-۳-۲-۴ : میزان اهمیت شاخص‌های آنترپومتریکی
۶۹	۲-۳-۲-۴ : میزان اهمیت شاخص‌های جسمانی - حرکتی
۶۹	۳-۳-۲-۴ : میزان اهمیت شاخص‌های فیزیولوژیکی
۶۹	۴-۳-۲-۴ : میزان اهمیت شاخص‌های روانی - اجتماعی
۷۰	۱۰-۴ : اولویت بندی شاخص‌های استعدادیابی در ورزشهای رزمی
۷۲	فصل پنجم: نتیجه گیری و پیشنهادات
۷۳	۱-۵ : مقدمه
۷۳	۲-۵ : توصیف وضع موجود در استعدادیابی ورزشهای رزمی

۷۶		۳-۵: پیشنهادات برخواسته از تحقیق
۷۶		۴-۵: پیشنهادات پژوهشی
۸۰		پیوست‌ها
۸۴		فهرست منابع و مآخذ
۹۲		چکیده انگلیسی

فهرست جداول

عنوان	صفحه
جدول ۱-۲: مراحل برنامه تمرینی (هاره، ۱۹۸۲).....	۳۲
جدول ۲-۲: سن شروع، تخصص‌گرایی و رسیدن به اجراهای سطح عالی در ورزش‌های مختلف (بومپا ۱۹۹۴).....	۳۲
جدول ۱-۴: اطلاعات مربوط به آمار توصیفی مربیان و روسای هیئتها.....	۶۴
جدول ۲-۴: نتایج نظرخواهی از مربیان و روسای هیئتها در مورد وضعیت کنونی استعدادیابی در ایران.....	۶۴
جدول ۳-۴: درجه اهمیت شاخص های آنترپومتریکی از نظر مربیان و روسای هیئتها ۶۸	۶۸
جدول ۴-۴: درجه اهمیت شاخص های جسمانی - حرکتی از نظر مربیان و روسای هیئتها ۶۸	۶۸
جدول ۵-۴: درجه اهمیت شاخص های فیزیولوژیکی از نظر مربیان و روسای هیئتها. ۶۹	۶۹
جدول ۶-۴: درجه اهمیت شاخص های روانی - اجتماعی از نظر مربیان و روسای هیئتها ۶۹	۶۹
جدول ۷-۴: جدول شاخص های استعداد یابی بر اساس میانگین نمرات آماری شاخص ها ۷۰	۷۰
جدول ۱-۵: ارائه مدل استعدادیابی و فرایند پرورش قهرمانان ورزش های رزمی در ایران ۷۴	۷۴

فهرست نمودارها

<u>صفحه</u>	<u>عنوان</u>
۴۴	نمودار ۱-۲ : زمانبندی تمرین بلندمدت (بومپا ۱۹۹۴).....
۴۴	نمودار ۲-۲ : مدل پلتون (۱۹۹۲).....
۴۵	نمودار ۳-۲ : الگوی استعداد یابی چین.....
۵۱	نمودار ۴-۲ : فرایند کلان طرح استعداد یابی.....
۵۲	نمودار ۵-۲ : فرایند کشف استعداد.....
۵۳	نمودار ۶-۲ : فرایند جایگزینی استعداد.....
۵۴	نمودار ۷-۲ : فرایند پرورش استعداد.....

چکیده

یکی از مفاهیم بسیار مهم در ورزش‌ها، فرآیند شناسایی استعداد است. در تحقیق حاضر هدف محقق بررسی و معرفی شاخص‌های استعدادیابی در ورزش‌های رزمی از دیدگاه مربیان و رؤسای هیأتها و ارائه الگو بود. به این منظور با همکاری اساتید و مربیان با تجربه و علمی اقدام به طراحی پرسشنامه جهت شناسایی افراد مستعد نمودیم. سپس با توجه به اینکه تعداد مربیان و متخصصین انتخابی رشته‌های رزمی ۱۰۰ نفر بودند (۶۹ نفر مربیانی با حداقل مدرک مربیگری درجه یک و ۳۱ نفر رؤسای هیأت‌های رزمی کشور) که هر کدام از این افراد دو پرسشنامه مرتبط با استعدادیابی در ورزش‌های رزمی را تکمیل نمودند. پس از جمع‌آوری داده‌ها و تحلیل آن‌ها از طریق روش‌های آماری توصیفی شاخص‌های استعدادیابی در ورزش‌های رزمی شناسایی و اولویت بندی شد. اولویت بندی شاخص‌های تعیین شده در ورزش‌های رزمی به تفکیک حیطه‌ها از اولویت نخست تا آخر به شرح زیر است: الف) شاخص‌های آنتروپومتریکی که به ترتیب شامل قد، نسبت بالا تنه به پائین تنه، طول پاها، نسبت وزن به قد ب) شاخص‌های جسمانی - حرکتی که به ترتیب شامل قدرت انفجاری، هماهنگی بین اندام‌ها، سرعت، زمان عکس‌العمل، چابکی ج) شاخص‌های فیزیولوژیکی که به ترتیب شامل نوع تارهای عضلانی، بالا بودن ظرفیت لاکتات، حداکثر اکسیژن مصرفی د) شاخص‌های روانی - اجتماعی که به ترتیب شامل علاقه و میل به پیشرفت، خلاقیت و هوش تکنیکی، اعتماد به نفس، تعهد، تمرکز و بازار یابی تمرکز می‌باشد.

واژگان کلیدی: استعداد یابی، رشته‌های رزمی، شاخص‌های آنتروپومتریکی، شاخص‌های جسمانی - حرکتی، شاخص‌های فیزیولوژیکی، شاخص‌های روانی - اجتماعی

فصل ۱
«کلیات
طرح»

کسی که به تمرینهای بدنی می‌پردازد به هیچ دارویی نیاز ندارد، درمان او در جنبش و حرکت است.

«ابو علی سینا»

امروزه، عملکرد مطلوب ورزشکاران، در نتیجه ترکیبی از عوامل مختلف است، اغلب کارشناسان و صاحب نظران بر این باورند که بهره‌مندی از سه نوع آمادگی جسمانی، مهارتی (تکنیکی و تاکتیکی) و روانی و همچنین برخورداری از ویژگی‌های ژنتیکی، فیزیولوژیکی و بیومکانیکی از مهمترین عوامل در اجرای بهینه مهارتهای ورزشی و دستیابی به سطوح بالای قهرمانی و کسب عناوین جهانی، می‌باشد (مک داگل^۱، ۱۹۹۱، لیز^۲، ۲۰۰۳).

علاوه بر این، مربیان و متخصصان ورزشی، پذیرفته اند که عملکرد سطح بالا به یک دسته از عوامل اساسی قابل شناسایی بستگی دارد که هر یک از آنها برای فعالیت های ورزشی از اهمیت ویژه ای برخوردار است. بنابراین یک ورزشکار تنها زمانی به قابلیت ها و توانمندی های کامل خود دست می یابد که این شرایط فراهم باشد؛

۱- ویژگی های جسمانی و توانایی زیست حرکتی^۳ مورد نیاز ورزشکار که در آن رشته از اهمیت برخوردارند، شناسایی و به کار گرفته شوند. ۲- عوامل و مهارتهای ذهنی که فرد را قادر به رقابت موفقیت آمیز در مقابل حریفان می کنند، مشخص می شوند. ۳- نیازمندیهای فیزیولوژیکی، بیولوژیکی، بیومکانیکی و پیکر سنجی که به صورت ویژه و اختصاصی در ارتباط با یک رشته ورزشی می باشند، شناخته شده، و مبنای انتخاب و استعداد یابی و حضور ورزشکاران در آن رشته ورزشی باشد. ۴- الگوهای حرکتی، ساختار بازی و اصول تکنیکی مورد نیاز برای اجرای موفقیت آمیز یک ورزشکار، تشخیص داده شده و مبنای طراحی تمرینات اختصاصی گردد، چراکه زمانی یک تمرین اثر بهینه ای خواهد داشت که محرکهای تمرینی، الگوهای حرکتی و ویژگی های فیزیولوژیکی، بیومکانیکی و عوامل روانی تأثیر

1. Macdougall
2. Lees
3. Biomotor Abilities

گذار در آن ورزش شبیه سازی کند (الیوت^۱، ۱۹۹۰، لی^۲، هیوجز^۳، ۱۹۹۵، موسگارد^۴، ۱۹۹۶)

یکی از مفاهیم بسیار مهم در ورزش‌ها، فرآیند شناسایی استعداد است. هر فردی می‌تواند یاد بگیرد که آواز بخواند، نقاشی کند و یا در ورزش ویژه‌ای شرکت کند، اما تعداد کمی از افراد امکان دستیابی به سطوح بالای مهارت را پیدا می‌کنند. در گذشته و حتی امروزه نیز در برخی از کشورها جوانان به ورزش‌هایی روی می‌آورند که مبتنی بر عرف، تمایلات فردی و ایده‌های آنها باشد، اما در کشورهای پیشرفته و اروپای شرقی این روش‌ها منسوخ شده و چندان طرفدار ندارند.

حیطه استعدادیابی، به عنوان موضوعی جالب به ویژه برای کسانی که با ورزشکاران جوان کار می‌کنند و به سطوح رقابتی چشم دارند، به سرعت وارد دنیای ورزش شده است. تا این اواخر، شناسایی ورزشکاران بر مبنای انتخاب طبیعی بوده است. این موضوع هنوز در بسیاری از کشورها وجود دارد. نوباوگان اغلب بر اساس بینش مربی و عملکرد ورزشی آنان در مقایسه همسالان خود، انتخاب شده‌اند. با وجود این، این روش، به این علت که آثار بلوغ بر عملکرد را در نظر نمی‌گیرد و از سوی دیگر، برآورد موفقیت در سایر رشته‌ها را امکان‌پذیر نمی‌کند، با محدودیت‌هایی روبرو است.

با توجه به خطر صرف منابع زمانی، مالی، اجتماعی، اخلاقی و روان‌شناختی، چگونه باید برای یک ورزشکار جوان تصمیم‌گیری کرد؟ در بعضی از کشورها، شناسایی ورزشکاران مستعد تا حد زیادی، مبتنی بر فلسفه خودگزینی است. استعدادیابی باید بر اساس یک نظام سازماندهی شده انجام شود. عوامل اصلی در این مورد عبارتند از: برخورداری از ورزشکاران جوان و مستعد، برنامه‌تمرینی خوب، تندرستی و انگیزه بالا.

با وجود آن که افراد بسیاری هستند که با به کارگیری استعدادیابی مخالف و به آن با دیده شک و تردید می‌نگرند، اما مریدان بسیاری وجود دارند که وجود یک نظام را که روش‌های گزینش افراد و روش‌های علمی را مورد نظر قرار می‌دهد، پیشنهاد و آن را ضروری می‌دانند.

در بازبینی متون، ورزش‌هایی که نظام استعدادیابی را تا حدودی مورد استفاده قرار داده‌اند، عبارتند از: ژیمناستیک، قایقرانی، کشتی، شیرجه، دو و میدانی، هاکی و بیسبال، ولی تنها تحقیقات محدودی درباره رشته‌های رزمی وجود دارد.

-
1. Elliot
 2. lei
 3. Hughes
 4. Mosegaard

در کشور ما افراد شرکت‌کننده در رشته‌های رزمی را عموماً افرادی تشکیل می‌دهند که براساس تمایلات شخصی و تشویق و الگوگیری از دیگران به این ورزش‌ها می‌پردازند و بیشتر از سوی خانواده خود تشویق می‌شوند. ثابت شده است که استعداد ورزشی، نه تنها از عوامل محیطی مانند خانواده تأثیر می‌پذیرد، بلکه از استعداد‌های ذاتی کودکان نیز تأثیر می‌گیرد.

خوشبختانه موضوع شناسایی و گزینش استعداد های ورزشی چندی است مورد توجه پایگاه های قهرمانی به لحاظ علمی و نهاد های پژوهشی در راستای ارائه مدلها و نظریه های جدید در این خصوص و بویژه پژوهشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی وابسته به وزارت علوم ، تحقیقات و فن آوری واقع شده است. (نمازی زاده، ۱۳۸۲) هدف از تحقیق حاضر بررسی و معرفی شاخص های استعدادیابی در ورزشهای رزمی از دیدگاه مربیان، روسای هیاتها و ارائه مدل در این زمینه است.

۲-۱: بیان مسئله

یکی از مفاهیم بسیار مهم در علوم ورزشی و تربیت بدنی، فرآیند شناسایی استعداد است. معنای لغوی شناسایی استعداد ورزشی، انتخاب افرادی است که در مقایسه با سایرین، توانایی بیشتری برای انجام مهارت های یک رشته ورزشی خاص دارند.

در طی نیم قرن گذشته مربیان ورزشی، متخصصین علم تمرین و دانشمندان علوم ورزشی همواره به طور غیر رسمی و سنتی و از دهه ۱۹۷۰ میلادی به بعد به شکل رسمی و علمی تلاش نموده اند تا استعداد های ورزشی را در رشته های مختلف ورزشی شناسایی و گزینش نموده و با اجرای برنامه های آموزشی از پیش تعیین شده و مبتنی بر توانایی های ذاتی آنان را تربیت و پرورش دهند. حاصل این تلاشها دستیابی به رکورد های بهتر و عملکرد های موفقیت‌آمیز و چشمگیر در میادین و صحنه‌های مختلف ورزشی در جهان بوده است. نخستین کشورهایی که به طور علمی و منظم به نظریه پردازی، برنامه ریزی و اجرای برنامه های لازم در این امر پرداخته اند، کشورهای اروپای شرقی بوده اند. فعالیت های پژوهشی در زمینه شناسایی استعداد های ورزشی باعث شده تا هان^۱ و همکاران در سال ۱۹۹۰ میلادی چنین اظهار کنند که روشهای علمی به کار گرفته شده در رابطه با شناسایی و گزینش استعداد ورزشی به احتمال زیاد مؤثر واقع شده و نقش مهمی در فروپاشی و جابجایی رکورد ها و کیفیت بخشی به عملکردهای ورزشی مدرن داشته است بطوریکه موفقیت های چشمگیر و در

1. Hahn

پاره ای از موارد «تعجب آور» کشور های اروپای شرقی را در طی چند دهه گذشته در میادین ورزشی قاره ای و جهانی ، می توان وام دار این روند در تربیت و پرورش قهرمانی نخبه دانست.

برنامه مشابهی نیز در کشورهای غربی، آمریکای شمالی و استرالیا به تدریج در طی دهه گذشته اجرا شده که حاصل آن نتایج درخشان و مقام های قهرمانی است که ورزشکاران آنها را کسب نموده اند. امروز بدون داشتن اینگونه برنامه های علمی و کار و تلاشهای پژوهشی دانشمندان علوم ورزشی در نهاد های همانند انسیتو های ورزشی و همکاری آنان به مربیان با تجربه که خود سالهای متمادی تمرین کرده و از مراحل مختلف فراگیری مهارتهای ورزشی عبور کرده اند، عملاً مواجه شدن و رقابت کردن با قهرمانان آماده و با انگیزه کشورهای که از دستاوردهای علوم ورزش قهرمانی استفاده می کنند میسر نیست. زیرا آنان به ورزش به عنوان یک پدیده چند بعدی نگاه می کنند که با استفاده از علم و دانش کاربردی در فیزیولوژیکی، بیومکانیک، روانشناسی ، انسان سنجی ، بیمو شیمی و تغذیه ورزشی در دو جبهه استعداد یابی و تربیت و پرورش قهرمانان ورزشی خود سود می برند.

در رابطه با ورزش های رزمی که کاملاً مهارتی و دارای جنبه نیازهای جسمانی بالا می باشند، آنچه بدیهی است، این است که دستیابی به مدال های جهانی بدون تربیت صحیح و اصولی ورزشکاران این رشته ها غیرممکن است و از آنجا که استعدادیابی و شناسایی افراد نخبه جزئی از اصول ورزشی پیشرفته و مدرن می باشد، لذا مطالعات گزینشی در جهت تشخیص افراد مستعد ضروری می باشد.

ورزش های رزمی پر افتخار ترین و مدال آورترین ورزش های کشور در سطوح رقابت های بین المللی و جهانی است. امروزه به وضوح مشاهده می شود که سالن های رزمی همواره مملو از نونهالان، نوجوانان و جوانانی است که با انگیزه رسیدن به سطح قهرمانی و کسب عناوین جهانی، به انجام تمرینات سخت و طاقت فرسای رزمی می پردازند. در اکثر مصاحبه هایی که از قهرمانان این رشته ورزشی به عمل می آید، تعداد زیادی از آنها ورود خود را به این رشته تصادفی، برحسب علاقه شخصی یا توجه والدین و بستگان عنوان داشته اند. از طرف دیگر ورزش رزمی علی رغم اینکه رشته پر جاذبه ای است اما جزء دشوارترین ورزشها در مسیر قهرمانی است که عوامل و متغیرهای بسیاری برای کسب قهرمانی در آن نقش دارند. اگرچه علاقه و تمرین سهم بسیار مهم و غیر قابل انکاری در ایجاد موفقیت و

پیشرفت رزمی کاران دارد، اما میزان تاثیر آن محصور و محدود در ظرفیت ها و توانایی هایی است که نمی توان سهم توارث و تفاوت های فردی را در آن انکار کرد (ایمانزاده، ۱۳۸۶).

شناسایی عوامل موفقیت راه را برای رسیدن به قله افتخار هموار می کند، این که مشخص شود چه ویژگی هایی ورزشکاران معمولی را از ورزشکاران نخبه متمایز می سازد کاری بس دشوار است که موضوع پرداختن به استعدادیابی را دشوارتر ساخته است. این فرآیند نیازمند شناسایی و انتخاب افراد با استعدادی است که شرایط لازم جسمانی، مهارتی و رفتاری برای موفقیت در یک رشته ورزشی خاص را داشته باشد.

براین مبنا استعدادیابی فرایندی است که با یک دید علمی به ورزش، افراد مستعد را شناسایی می کند. در این فرایند باید متغیرها و ویژگی های مختلف ساختاری، فیزیولوژیکی، جسمانی - حرکتی و روانشناختی موثر بر هر رشته ورزشی را تعریف و شاخصهای آن را تعیین و سپس به غربالگری پرداخت (بومپا، ۲۰۰۰). توسعه ورزش قهرمانی کشور نیز از این قاعده مستثنی نیست. قرابت یافته های علمی و دانش تجربی مربیان، شناسایی روشها و شیوه های استعدادیابی موثر، تعیین و تشخیص شاخصهای موفقیت در ورزشکاران برجسته، طراحی سیستمهای مربوط به استعدادیابی و بسط و گسترش چارچوب های عملیاتی ضرورتی اجتناب ناپذیر است. با این حال به نظر میرسد دشواریهایی نیز در این مسیر وجود دارد، کمبود یا فقدان تحقیقات و نبود نظامی هماهنگ برای شناسایی و پرورش استعدادها، سنتی بودن روشهای آموزش و تربیت ورزشکاران یکی از مشکلات اصلی در این مسیر است شناسایی استعدادها تنها یک مرحله از توسعه ورزش قهرمانی و پرورش استعدادها نیز جزء تکمیل کننده این موضوع است عدم دانش لازم، روند تکوینی توسعه استعدادها در افراد، نوسانات در آهنگ رشد، تغییرات اجتناب ناپذیر افراد در دوران رشد و بلوغ، تعامل بین ظرفیت های افراد با شیوه های آموزش می تواند موضوع استعدادیابی را تحت الشعاع قرار دهد، با این حال و با توجه به ضرورتی که امروزه در جهت توسعه ورزش علمی احساس می شود، انتظار میرود این تحقیق که با بررسی وضع موجود در رشته رزمی که ورزش پر مخاطب کشور محسوب می شود و نیز شاخصه های مورد نظر از دیدگاه متخصصین تربیت بدنی و بازنگری تحقیقات انجام شده مرتبط با موضوع، زمینه ای را برای ارائه الگوهای کاربردی استعدادیابی، امکان بهره گیری از امکانات موجود و افزایش ضریب موفقیت ها همراه با کاهش هزینه ها، انرژی و وقت مسئولین، مربیان و ورزشکاران فراهم آورد، در حالت کلی در

این تحقیق میزان اهمیت عوامل و شاخصهای موثر در استعدادیابی از دیدگاه متخصصین تربیت بدنی بررسی و اولویت بندی خواهد شد.

بنابراین برای دستیابی به یک مدل همگانی استعدادیابی که مبتنی بر روشهای علمی کشف استعدادها باشد باید تلاش نمود و آنها را به موقع برای شناسایی افراد مستعد رزمی بکار برد. از این رو این تحقیق در صدد مطالعه شاخصهای موثر در شناسایی استعدادها و اولویت بندی آنها در رشته رزمی است تا دریابد :

- میزان اهمیت شاخصهای استعدادیابی در حیطه آنتروپومتریکی، جسمانی - حرکتی، فیزیولوژیکی و روانی - اجتماعی از دیدگاه متخصصین چگونه می باشد؟
- ترتیب اولویت این شاخص ها از نظر متخصصین به چه صورت است؟
- آیا ارتباط معنی دار بین برخی ویژگی های فردی آزمودنی ها با فاکتورهای موثر در استعداد یابی وجود دارد ؟

لذا در این تحقیق تلاش خواهد شد تا به سنوالات بالا پاسخ داده شود.

۱-۳: ضرورت و اهمیت

با فروپاشی تدریجی نظام سرسخت و تا اندازه ای غیر اخلاقی رایج در کشور های اروپایی شرقی در رابطه با شناسایی و گزینش استعداد های ورزشی و تربیت اجباری آنها به منظور استفاده اجباری در راستای تحقق اهداف سیاسی و اقتصادی نظام حکومتی آنان، تا اندازه ای ناپسندی و زشتی افکار عمومی در جهان نسبت به این امر زوده شده است. لذا امروز شاهد هستیم که اکثر کشورهای صنعتی و توسعه یافته در دنیا به طرق مختلف سعی در تربیت و معرفی قهرمانان ورزشی، بعنوان نمادی از پیشرفت و توسعه اقتصادی - اجتماعی و فرهنگی خود دارند.

از طرفی بالا بودن هزینه های زمانی و مالی تربیت ورزشکاران زبده و کارآمد، دست اندرکاران امور ورزشی را وادار به شناسایی افراد برتر در ورزش های بخصوص کرده است، به طوری که تعداد محدودی از کودکان و نوجوانان را که استعداد بیشتری در ورزش موردنظر دارند، انتخاب کرده و سال های متمادی به پرورش و تربیت آنان می پردازند.

فرآیند استعدادیابی و گزینش افراد برتر در ورزش‌های رزمی نیز همانند سایر ورزش‌ها، از طرفی فرصتی در اختیار مربیان و متخصصان قرار می‌دهد تا هزینه و وقت خود را صرف تعداد معدودی از ورزشکاران کرده و به صورت بهینه با گروه ویژه‌ای به تمرین بپردازند. از سوی دیگر، در این وضعیت ورزشکارانی که شانس موفقیت بیشتری دارند انتخاب شده و فرصت زیادی برای تمرین و ممارست پیدا می‌کنند و پیامد آن تربیت قهرمانان آینده خواهد بود.

بلوم فیلد و همکاران (۱۹۹۵) متذکر می‌شوند، تأسیس و راه اندازی یک نظام علمی و با دوام به منظور شناسایی و گزینش استعداد های ورزشی نوجوانان از مزیت ها و نقاط قوتی به شرح زیر برخوردار است:

۱. در یک نظام برنامه ریزی شده، کودکان و نوجوانان به سمتی در ورزش هدایت می‌شوند که در اثر دارا بودن شرایط فیزیکی مناسب و مطالبات فیزیولوژیکی آن ورزش، استعداد های خفته و نهفته خود را بیدار و پرورش داده و به لحاظ دارا بودن نیازها و مطالبات اولیه و اساسی آن رشته ورزشی در کوتاه مدت به عملکرد های قابل قبول و ماهرانه نائل می‌شوند و انگیزه لازم برای ادامه تمرین و تحمل فشار های ناشی از آن در آنان ایجاد می‌شود و عملاً ادامه موفقیت های کسب شده و ارتقاء به درجات بالاتر در نزد آنان تضمین می‌گردد، به طوریکه از برنامه های تمرین و تلاش خود همواره راضی و خشنود هستند و با میل و رغبت بیشتری به ادامه تمرین و مشارکت ورزشی خود می‌پردازند.

۲. نظر به اینکه در برنامه های پیش بینی شده برای تربیت و پرورش قهرمانان نخبه ورزشی لازم است کلیه عوامل بهداشتی در رابطه با سلامتی و تندرستی نوجوانان محفوظ و فراهم شود، از این نگاه مدیریت های ورزش قهرمانی نه تنها لازم است در اندیشه آموزش کیفی و ایجاد محیطی سالم برای تمرین و پیشرفت نوجوانان منتخب باشد، بلکه باید نهایت سعی و تلاش خود را در زمینه مراقبت های پزشکی، تأمین سلامتی عمومی، تغذیه مطلوب و تربیت و استخدام مربیان آشنا به علوم ورزشی روز و بهترین تجهیزات و وسایل ورزشی مبذول دارند و تمهیدات لازم را برای پیش بینی فراهم نمایند.

۳. نوجوانان مستعد در ورزش قهرمانی لازم است همواره از آموزش علمی و کیفی بالایی برخوردار شوند و همواره بهترین مربیان و کارشناسان علم تمرین را که به اصول علمی در زمینه های عملکرد تکنیکی و تاکتیک و مهارت های روانی آشنا هستند در